

Sygn. akt II UK 178/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku "T." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bydgoszczy
z udziałem zainteresowanych: J. K., M. S., S. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w B.
o podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 12 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Gdańsku
z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa 1944/12,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu
rentowego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r., III AUa 1944/12, Sąd Apelacyjny w
Gdańsku oddalił apelację T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w
B. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w
Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń
Społecznych Oddziałowi w Bydgoszczy o podstawę wymiaru składek, przy udziale
zainteresowanych – J. K., M. s., „S.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z

siedzibą w B.. W uzasadnieniu wyroku Sąd drugiej instancji wskazał, że zaskarżone decyzje organu rentowego z dnia 12 września 2011 r. (J. K.) oraz z dnia 13 września 2011 r. (M. S.) miały oparcie w przepisie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm., dalej - ustawa systemowa). W decyzjach tych określono podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanych, zatrudnionych w Spółce T. w okresach – J. K. (od stycznia do grudnia 2010 r.), oraz M. S. (od stycznia 2008 r. do grudnia 2010 r.), wykonujących także czynności na podstawie umów zlecenia w Spółce S. Sąd drugiej instancji ustalił, że w rozpatrywanej sprawie zachodzi sytuacja, w której zatrudnienie wykonywane na podstawie umów zlecenia zawartych przez pracowników Spółki T. ze Spółką S., mogło być wykonywane również w ramach zwykłych obowiązków pracowniczych, gdy się zważy, że przedmiot działalności odwołującej się Spółki T. oraz Spółki S. ma podobny zakres, istnieją powiązania osobowe między ich organami zarządzającymi, spółki te miały zawartą stałą umowę o współpracę, a ponadto zasadnicza część działalności gospodarczej Spółki S. związana była z realizowaniem zleceń otrzymywanych od Spółki T.. Gdy więc to T. był faktycznym beneficjentem pracy wykonywanej przez swoich pracowników w ramach zawartych przez nich umów zlecenia, to zgodnie z art. 8 ust. 2a w związku z art. 18 ustawy systemowej, pracodawca w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe winien uwzględnić również przychód z tytułu tych umów zlecenia.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik Spółki zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 68 ust. 1 pkt 7-8 w związku z art. 66 ust. 1 ustawy systemowej w związku z art. 2 Konstytucji RP poprzez niezastosowanie, oraz naruszenie rozkładu ciężaru dowodzenia wynikającego z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. oraz art. 477^{14a} k.p.c. w związku z art. 7 k.p.a., art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 80 k.p.a. poprzez niezastosowanie i wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w sytuacji, w której Sąd Apelacyjny stwierdził, iż materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania nie wystarczył do ustalenia, które konkretnie zlecenia zainteresowani wykonywali na rzecz pracodawcy, a które na rzecz kontrahentów Spółki S.. Pełnomocnik Spółki T. wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zainteresowanych podlegających ubezpieczeniu jako pracownicy Spółki T. w okresie od stycznia 2008 r. do grudnia 2010 r. nie obejmuje ich przychodu z tytułu usług świadczonych na podstawie umów o świadczenie usług zawartych w tym okresie ze Spółką S., wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni – art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, polegającą na ustaleniu jakie kryteria powinny być spełnione, aby można było przyjąć, że konkretna umowa cywilnoprawna winna być objęta pracowniczym ubezpieczeniem społecznym oraz potrzebą wykładni art. 68 ust. 1 pkt 7-8 w związku z art. 66 ust. 1 ustawy systemowej w związku z art. 2 Konstytucji RP, polegającą na ustaleniu czy czynności, jakie podejmuje organ rentowy w ramach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym wydawanie Biuletynu Informacyjnego (art. 68 ust. 1 pkt 7-8 ustawy), są czynnościami z zakresu administracji publicznej, które są wiążące dla płatnika, a stosowanie się przez płatnika do błędnego pouczenia zawartego w takim Biuletynie zamieszczonym na oficjalnej stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych powoduje, że nie może zostać wydana decyzja wywołująca dla niego negatywne konsekwencje. Ponadto w ocenie pełnomocnika Spółki, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, pełnomocnik organu rentowego wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje

zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, stąd też ewentualna możliwość dalszego postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe (por. art. 177 ust. 1 Konstytucji), które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z

przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Tymczasem wskazana w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz art. 68 ust. 1 pkt 7-8 w związku z art. 66 ust. 1 ustawy systemowej ma charakter pozorny i w swej istocie zmierza do odmiennej niż uczynił to Sąd Apelacyjny, wykładni przepisów (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), stanowiąc polemikę z ustaleniami Sądu i jego oceną sprawy, uwzględniającą stanowisko organu rentowego zawarte w skarżonych decyzjach. Ponadto należy przypomnieć, że kwestia wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej była już przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego. W uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46) wskazano, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

W związku z zarzutami skargi należy także zauważyć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20,

poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437).

W ocenianej sprawie sytuacja taka nie zachodzi.

Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), warto też przypomnieć, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej zgodnie z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) - jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.